

Lausunto

14.4.2014

Suomen Lakimiesliitto

Uudenmaankatu 4-6 B

00120 Helsinki

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

tuula.kivari@om.fi

Lausunto: Hallituksen esitys vakuutusosoikeuslain muuttamiseksi

Lakimiesliitto pitää myönteisenä, että vakuutusosoikeuden toimintaa kehitetään ja oikeudenkäyntimenettelyissä havaittuihin puutteisiin pyritään löytämään ratkaisuja. Vakuutusosoikeuden toiminnassa ja yleisemmin sosiaaliturva-asioiden muutoksenhaussa on havaittu ongelmalliseksi erityisesti oikeudenkäyntien viivästyminen, ratkaisujen niukka perustelevuus sekä suullisten käsittelyiden vähäisyys. Lakimiesliitto viittaa tältä osin esimerkiksi korkeimman oikeuden ratkaisuihin 2014:8 ja 2013:8, jotka tosin kuvaavat vain osittain vakuutusosoikeuden toimintaa, sillä valtaosassa käsittelemissään asioissa vakuutusosoikeus on ainoa ja ylin tuomioistuimen eikä päätöksistä ole valitusosoikeutta KKO:een tai KHO:een.

Hallituksen esityksessä on tehty useita kannatettavia ehdotuksia vakuutusosoikeudessa sovellettavan menettelyn tehostamiseksi. Lakimiesliitto toteaa kuitenkin, että ehdotetuilla tehostamistoimilla ei pystytä ratkaisemaan lopullisesti vakuutusosoikeuteen liittyviä ongelmia etenkin oikeudenkäyntien viivästymisen osalta, joka aiheutuu osittain vakuutusosoikeuden niukoista resursseista asiamääriin nähden. Sosiaaliturvan muutoksenhakumenettelyn keskeisenä ongelmana, joka väistämättä heijastuu suoraan myös vakuutusosoikeuden toimintaan, voidaan pitää sitä, että asiat käsitellään ensi asteessa muutoksenhakulautakunnissa ja ensimmäinen sekä usein ainoa tuomioistuinkäsittely tapahtuu vasta vakuutusosoikeudessa. Esimerkiksi suullisen käsittelyn toimittaminen on yleensä tarkoituksenmukaisempaa ensimmäisessä asteessa eikä vasta muutoksenhakuvaiheessa. Lakimiesliitto pitää perusteltuna, että vakuutusosoikeutta ja sosiaaliturvan muutoksenhakumenettelyä arvioidaan jatkossa vielä osana koko tuomioistuinlaitosta koskevia kehittämishankkeita, joita on ja tulee olemaan vireillä oikeusministeriössä. Tässä yhteydessä on tarpeen arvioida, missä määrin erityistuomioistuimelle on aidosti tarvetta ja miten sosiaaliturvan muutoksenhaku tulee järjestää osana tuomioistuinlaitoksen kokonaisuutta.

Lakimiesliitto pitää hallituksen esityksessä ehdotettuja muutoksia pääosin perusteltuina. Kokoonpanojen keventäminen yksinkertaisemmissa asioissa ja joustavuuden lisääminen kokoonpanon määrääntymisessä ovat kannatettavia samoin kuin ulkopuolisten lääkärinlausuntojen käytön lisää-

Lausunto

14.4.2014

minen. Jotta ulkopuolisia lääkärinlausuntoja myös tosiasiallisesti hankittaisiin, voitaisiin lakiin lisätä säännös siitä, että asianosainen voi esittää pyynnön ulkopuolisen lääkärin lausunnon hankkimisesta. Lisäselvityksen toimittamisen rajaaminen on niinkään perusteltua, mutta rajaaminen pitäisi olla mahdollista ennen ratkaisupäivää, joka ei edes ole asianosaisten tiedossa. Tarkoituksenmukaisempi ajankohta olisi joko valituksen toimittamisen määräaika tai tietty aikamäärä siitä lukien (esim. 2 kuukautta), josta vakuutusosoikeus voi tarvittaessa poiketa, mikäli katsoo lisäselvityksen antavan siihen aiheen. Lakimiesliitto kannattaa myös lääkärijäsenten rekrytoimisen suorittamista avoimella menettelyllä sekä sidonnaisuuksien ilmoittamista, joka lisäisi menettelyn avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Helsingissä 14.4.2014

Jorma Tilander
Toiminnanjohtaja